

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FILOLOGIE
ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVIII, nr. 2

IAȘI

aprilie–iunie 2017

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Granturi, proiecte, burse
- Comunicări științifice
- *In memoriam*
- Apariții editoriale
- Studii, articole, recenzii
- Cărți
- Manifestări științifice
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul doi al anului 2017:

➤ **Departamentul de Lexicologie – Lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR)*. Serie nouă. *Litera C*, **varianta informatizată** și *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost redactate 48 de pagini

standard; au fost revizuite 26.130 de cuvinte-titlu dintr-o serie de dicționare ce fac parte din *CLRE*; au fost revizuite datele bibliografice pentru 230 de volume din Biblioteca electronică a DLR; au fost excerptate 720 de citate din texte scrise cu alfabet de tranziție. Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea în proiecte de cercetare, naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

➤ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** cercetătorii au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din **NALR. Moldova și Bucovina** pentru un număr de 10 hărți analitice (răspunsurile la întrebările cu numerele 1980, 1981, 1982, 1983, 1986, 1987, 1988, 1990, 1992, 1993 din Chestionarul NALR) și 3 hărți interpretative, precum și 9 liste cu material necartografiat (răspunsurile la întrebările 1881, 1904, 1915, 1967–1970, 1773, 1974 din Chestionarul NALR); de asemenea, s-a efectuat revizia I pentru un număr de 10 liste de material necartografiat (1731, 1732, 1734, 1739, 1742, 1749, 1800, 1828, 1833, 1834), pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme, iar pentru un număr de 18 liste de material necartografiat au fost introduse în baza de date a proiectului corecturile operate la prima revizie; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a Departamentului au fost transferate în format digital un număr de 20 de benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 5 benzi de magnetofon; în afara normei din plan aferentă temei NALR. *Moldova și Bucovina* au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB)*, proiect cu finanțare UEFISCDI, în care sunt implicați toți membrii Departamentului.

➤ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a *Dicționarului general al literaturii române (DGLR)* – și la proiectul departamentului, respectiv *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)*. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a **DGLR**, și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). A continuat revizia volumului *D–G* (Victor Durnea și Remus Zăstroiu). A continuat revizia unor articole de la alte litere în vederea actualizării și completării informației și a semnalării/ corectării unor date imprecise sau incomplete (Remus

Zăstroiu). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate care pot avea acces la astfel de informații, precum și cu instituții (Ofelia Ichim). Nicoleta Borcea a trimis scrisori către Arhivele Naționale și alte instituții competente în vederea completării cu informații biografice. În cadrul departamentului se cer informații (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale, primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare- restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Maricica Munteanu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, sub egida Academiei Române.

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor aflate în plan. Adina Ciubotariu a continuat redactarea articolelor de tipologie pentru volumul *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* și a articolelor științifice pentru studiul introductiv, precum și anchetele etnografice în vederea actualizării corpusului de documente fotografice. Ioana Repciuc a continuat redactarea articolelor din tipologie pentru volumul *Credințe și obiceiuri din ciclul sărbătorilor de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte*. În vederea realizării unei ediții a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic *Dotățiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română*, mss. BAR 3418–3436), Astrid Cambose a continuat documentarea asupra edițiilor critice de texte de sec. XIX, transcrierea mss. rom. 3418, BAR București, redactarea glosarului și a aparatului critic.

➤ În **Departamentul de toponimie**, la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*. Partea a 2-a. *Toponime descriptive* au fost rezolvate probleme de etimologie și de structurare a unor câmpuri toponimice pentru articolele redactate, pentru secțiunile A-C, D-L, M-R, respectiv S-Z (300 de pagini). A fost completată baza de date a lucrării, în

funcție de problemele apărute în structurarea și ilustrarea câmpurilor toponimice în lucru și în clarificarea etimologiei toponimice a nucleului fiecărui câmp (cca 300 fișe). La tema *Tezaurul toponimic al României. Moldova*. Vol. III. *Dicționarul toponimic al bazinului Moldovei*. Partea 1. *Moldova superioară*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, s-a terminat redactarea studiului *Toponime de origine veche bulgară în sudul Moldovei și problema stăpânirii imperiului bulgar în această parte a țării*, 32 p.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

♦CS II dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS drd. Mădălin-Ionel Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of eLexicography* (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică.

♦Proiectul *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (CNCS, cod PN-II-RU-TE-2014-4-0195, 2016-2017); director de proiect: CS dr. Alina-Mihaela Pricop; membri în echipa de cercetare, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Marius-Radu Clim. Activitatea de documentare și de redactare a continuat conform planificării. Rezultate parțiale ale proiectului au fost prezentate în cadrul celui de-al doilea Atelier de lucru (28 iunie 2017).

♦ Cristina Florescu a continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG a. 2012-2015), efectuând revizia pentru Romania de sud-est a articolelor: *frik'tura, frik'atura, frak'tura* (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).

♦Florin-Teodor Olariu a continuat colaborarea la proiectul european *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase: le noyau panroman*. (<http://www.atilf.fr>).

♦Alina-Mihaela Pricop a continuat activitatea la proiectul Internațional

Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (ANR și DFG; 2008 – prezent) în calitate de colaborator. (<http://www.atilf.fr>).

♦ CS I dr. Elena Tamba a continuat activitatea de cercetare în proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase: le noyau panroman*. (<http://www.atilf.fr>).

♦ Au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a* (director de proiect: Florin-Teodor Olariu; membri: Luminița Botoșineanu, Veronica Olariu; colaboratori: Alexandru-Laurențiu Cohal), finanțat de UEFISCDI prin intermediul programului „Proiecte de cercetare pentru stimularea constituirii de tinere echipe de cercetare independente” (codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-0880).

♦ Eugen Munteanu, aprilie – iunie 2017: Senior researcher în proiectul *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (grant UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195, director de proiect, dr. Alina-Mihaela Pricop);

aprilie – iunie 2017: Senior researcher în proiectul *Numele proprii în literatura română premodernă: practici ale traducerii* (grant UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-1108, director de proiect, dr. Ana-Maria Gînsac).

♦ CS III dr. Dinu Moscal este membru al echipei de cercetare din cadrul proiectului *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)* (PN-II-RU-TE-2014-4-1108).

♦ *Manuel de linguistique roumaine*, proiect al Editurii De Gruyter Mouton din seria *Manuals of Romance Linguistics* (2014–2019). Coordonatori Wolfgang Dahmen și **Eugen Munteanu**. Proiect internațional (35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia). Colaboratori din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

Toate manifestările științifice organizate de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în anul 2017 sunt dedicate aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.

Simpozionul național *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică* Ediția a IV-a Iași, 4 mai 2017

Simpozionul a fost organizat de Departamentul de toponimie de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” și Departamentul de cercetare interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Au fost prezentate comunicările: **Mircea Ciubotaru** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Motivări ale desemnării în toponimia ieșeană modernă*; **Mădălina Ungureanu, Anamaria Gînsac** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Departamentul de Cercetare Interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman), *Primele înregistrări lexicografice de nume proprii în limba română. Onomasticonul din lexicoanele slavo-române din secolul al XVII-lea*; **Daniela Butnaru** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), *Observații privind toponimele din satul Traian (comuna Săbăoani, județul Neamț)*; **Dinu Moscal** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în cadrul proiectului CNCS, PN-II-RU-TE-2014-4-1108), *Toponimele din prima hartă a zăcămintelor de sare din România (1780) și corespondentele lor actuale*; **Anamaria Prisacaru** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), *Etimologii toponimice între istorie, geografie și lingvistică. Note pe marginea MDTM*; **Iosif Camară** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în cadrul proiectului CNCS, PN-II-RU-TE-2014-4-1108), *Observații asupra onomasticii Gheografie de obște (1795)*; **Ionel Boamfă** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Departamentul de Geografie), *Aspecte metodologice privind colectarea și cartografierea antroponimelor*; **Vlad Cojocaru** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), *Provocări istorice și geografice ale toponimiei*.

Lexicografia academică românească.

Provocările informatizării

Ediția a VI-a

Iași, 18 mai 2017

Workshop organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie
de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

Au fost prezentate comunicările: **Mioara Dragomir** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Statutul locuțiunilor și expresiilor în Dicționarul limbii române al Academiei. Studiu de caz – expresii din Hronograf den începutul lumii (ms. 3517) neînregistrate în DA și DLR*; **Laura Manea** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Verbe care desemnează fenomene atmosferice în scrierea Viața și petrecerea svinților a mitropolitului Dosoftei*; **Cristina Florescu** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași) *Aspecte etimologice în DFA*; **Alina Mihaela Pricop** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Tendențe în tratarea sintagmelor specializate*; **Gabriela Haja** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Câteva date despre Dicționarul limbii române în concepția lui A. Philippide*; **Prezentări de proiecte: Marius-Radu Clim, Mădălin-Ionel Patrașcu, Gabriela Haja și Elena Tamba** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *ENeL: European Network of e-Lexicography – rezultate finale și perspective*; **Alina Mihaela Pricop** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Proiectul Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie. Etapa a II-a*; **Masă rotundă: Formule (ideale) de prezentare on-line a informației lexicografice**; **Prezentare de carte: Conf. univ. dr. Ana-Maria Minuț** a prezentat volumele Mioarei Dragomir *Hronograf den începutul lumii (Ms. 3517). Studiu lexicologic*: vol I, *Descrierea lexicului. Raportare la lexicul din traducerile mitropolitului Dosoftei. Raportare la lexicul epocii*, 545 p.; vol. II, *Aplicarea conceptului de bază psihologică/spirituală în lingvistică și filologie. Hronograful este traducerea lui Nicolae Milescu Spătarul*, 225 p. Iași, Editura Doxologia, 2017; ISBN general 978-606-666-619-0.

Cum și de ce poate fi predat folclorul

Atelier etno-didactic

organizat de Departamentul de Etnologie al Institutului de Filologie

Română „A. Philippide”

8–9 iunie 2016

Programul manifestării: **Cătălina Mihalache** (Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Iași): *Istoria, etnografia și folclorul în orele de școală. Ce a fost și ce ar putea fi posibil*; **Ana-Maria Zăbavă** (Căminul Cultural Scânteia, Iași): *Proiecte pentru copii desfășurate în cadrul căminului cultural din Scânteia*; **Florin Cramariuc** (Asociația Meșterilor Populari din Bucovina, Suceava): *De la profesor și părinte către tânăra generație. Pași spre transmiterea culturii tradiționale*; **Delia Suiogan** (Centrul Universitar Nord din Baia Mare): *Leția de folclor ca formă de învățare a apartenenței*; **Monica Frățilă** (Școala Gimnazială Glodeanu Sărat, Buzău): *Povestea iei – activitate didactică integrată*; **Andrei Prohin** (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Chișinău): *Prezențe ale baladei Miorița la lecțiile de limbă și literatură română în învățământul preuniversitar (Republica Moldova)*; **Eugenia Driscu** (Liceul Pedagogic „Vasile Lupu”, Iași): *Labirintul, matrice spirituală (proiect didactic)*; **Ana-Maria Rață** (Muzeul Etnografic al Moldovei, Iași): *Etnografia pentru copii. Recuperarea rostului pierdut*; **Daniel Gorbănescu** (La Conac – Loc de Tradiție Românească, Iași): *Decorul tradițional între identitate culturală și strategie de marketing*; **Livia Iacob** (Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași): *Cultura tradițională în era media*; **Adina Hulubaș** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași): *Basmul Harap Alb – un plan de lecție în context mediatic*; **Olga Dosoftei, Doina Radu** (Grădinița cu Program Prelungit nr. 13, Iași): *Proiectul educativ regional „Să învățăm de la bunici”*; **Maria Romano** (Școala Gimnazială Bahna, județul Neamț): *Culegerea de folclor. Aspecte actuale*; **Elena Gabriela Romano** (Colegiul Național „Roman-Vodă”, Neamț): *Meșter grindă și odaia dinainte. Un proiect de regândire a culegerii de folclor*; **Alina Huțu** (Școala de Arte Populare Botoșani): *Cum trebuie predat cântul popular în școlile populare de artă în era contemporană*; **Ioana Repciuc** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași): *Etnografia riturilor de trecere ca temă didactică*; **Cristina Gavriliuță** (Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași): *Familia tradițională și noile ideologii*; **Andrei C. Vladimir** (Asociația

Art–Meșteșugurile Prutului, Iași): *Din experiența unui meșter tânăr la târgurile de artă tradițională din România.*

Simpozionul național
Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic

Ediția a III-a
22–23 iunie 2017

Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, împreună cu Asociația Culturală „A. Philippide”, au organizat ediția a treia a Simpozionului național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, 22–23 iunie 2017. Au participat specialiști din Bacău, București, Craiova, Iași, Târgu-Ocna, Chișinău – Republica Moldova. După alocuțiunea de deschidere rostită de conf. univ. dr. Bogdan Crețu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, a urmat prezentarea comunicărilor științifice: Prof. univ. dr. hab. **Alin Ciupală** (Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, București), *Memorialistica feminină românească despre Marele Război*; Conf. univ. dr. **Ludmila D. Cojocaru** (Universitatea de Stat din Republica Moldova, Chișinău) și Conf. univ. dr. **Virgiliu Bîrlădeanu** (Institutul de Istorie, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău), *Arhivele memoriei. Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din R.S.S. Moldovenească (1940–1941, 1944–1953). Colecție de volume*; Dr. **Oltița Cîntec** (Profesor asociat Universitatea Națională de Arte „G. Enescu”, Iași), *Teatrul documentar al Gianinei Cărbunariu, formă a memoriei în istoria recentă*; Drd. **Marinela Pașcu** (Universitatea din București), *Mircea Nedelciu, Zmeura de câmpie sau ludicul epistolar*; CS **Nicoleta Borcea** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Sergiu Matei Nica, pagini de jurnal*; CS **Flori Bălănescu** (Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București), *Memoria hărțuită (1977–2017): 40 de ani de la Mișcarea pentru drepturile omului*; Conf. univ. dr. **Noemi Bomher** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Memorialistica în critica literară: Dan Mănucă*; CS III dr. **Amalia Drăgulănescu** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Lena Constante și terapia evadării interioare*; Lector univ. dr. **Adrian Jicu** (Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău), *Dimensiunea*

memorialistică a Țiganiadei. Budai-Deleanu și memoria culturală; CS III dr. **Nicolae Mihai** (Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova), *Nicolae Vrăbiescu, globe-trotter și combatant în Primul Război Mondial. Sursele memorialistice ale unui autentic homo viator*; CS III dr. **Doris Mironescu** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Pentru o tipologie a jurnalului de călătorie în literatura română*; ACS dr. **Astrid Cambose** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Vastele spații concentraționare. Despre deportări și colectivizare, în istoria orală: un corpus arhivistic în curs de constituire*; Lector univ. dr. **Loredana Cuzmici** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Literatura de călătorie în contemporaneitate*; Drd. **Mihaela Grădinariu** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Geografii simbolice ale căutării de sine în Jurnalul lui Alice Botez*; Prof. **Daniela Răducea** (Colegiul Național „Costache Negri”, Târgu-Ocna, Bacău), *Maria Cantacuzino Enescu – Umbre și lumini*; CS II dr. **Cătălina Mihalache** (Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” al Academiei Române, Filiala Iași), *Pagini din viața și activitatea unui învățător, de Ioan N. Costinescu - un manuscris din Arhivele de stat ieșene*; Prof. univ. dr. **Mariana Flaișer** (Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa”, Iași), *Despre educație în memorialistica secolului al XIX-lea*; Drd. **Emilia Andreea Radu (Motoranu)** (Universitatea București), *Alexandru Ciorănescu și Școala Română din Franța*; Conf. univ. dr. **Emanuela Ilie** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *De la „chipul strâmb de care fuge umbra” la trupul gravid „ca mormânt”. Reprezentarea alterității corporale în memorialistica feminină românească*; CS III dr. **Sebastian Drăgulănescu** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Camil Petrescu – Jurnalul, conștiință a memoriei, memorie a conștiinței*; CS dr. **Andreea Mironescu** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Memorialistică și postmemorie*; ACS drd. **Maricica Munteanu** (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Cum este rememorată comunitatea? Imagini și simboluri comunitare în memorialistica „Vieții românești”*. În cadrul simpozionului au fost prezentate cărțile: **Ecaterina Bălăcioiu-Lovinescu**, *Scrisori către Monica. 1951–1958*, vol. II, București, Editura Humanitas, traducere de Gabriela Creția, selecția și îngrijirea textelor, postfață, tabel cronologic și note de Astrid Cambose, 496 p., 2016. A prezentat: Astrid CAMBOSE; **Alin Ciupală**, *Bătălia lor. Femeile din România în Primul Război Mondial*, Iași, Editura Polirom, 2017, 392 p. A prezentat: Alin CIUPALĂ;

Doris Mironescu, *Un secol al memoriei. Literatură și conștiință comunitară în epoca romantică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2016, 320 p. A prezentat: Doris MIRONESCU. Moderatori la simpozion au fost: Conf. dr. Bogdan CREȚU, CS III dr. Doris MIRONESCU și Conf. dr. Emanuela ILIE. Secretari de secțiuni: CS Nicoleta BORCEA, ACS dr. Astrid CAMBOSE și ACS drd. Maricica MUNTEANU.

Din **Comitetul științific** au făcut parte: Bogdan CREȚU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”/ Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași – **Președinte**); acad. Eugen SIMION (Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București); Mircea ANGHELESCU (Universitatea din București); Ștefan BORBÉLY (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca); Gheorghe CLIVETI (Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”, Iași); Florin FAIFER (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași); Sanda GOLOPENȚIA (Brown University, SUA); Ștefan S. GOROVEI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași); Ștefan LEMNY (Biblioteca Națională a Franței, Paris); Antonio PATRAȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași); Ion SIMUȚ (Universitatea din Oradea); Elvira SOROHAN (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași); Andrei TERIAN (Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu); Cornel UNGUREANU (Universitatea de Vest, Timișoara).

Comitetul de organizare a fost alcătuit din: Șerban AXINTE; Nicoleta BORCEA; Luminița BOTOȘINEANU; Daniela BUTNARU; Astrid CAMBOSE; Gabriela HAJA; Ofelia ICHIM; Cecilia MATICIUC; Maricica MUNTEANU; Doris MIRONESCU; Gabriela NEGOIȚĂ

**Al doilea Atelier de lucru
organizat în cadrul
Proiectului**

Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie

(UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195), derulat la Departamentul de Lexicologie-Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, 28 iunie 2017.

A fost prezentată comunicarea: CS dr. **Alina-Mihaela Pricop**, *Stadiul cercetării în Proiectul „Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie”*. Membrii proiectului au prezentat trei dicționare multilingve:

Cercet. senior dr. **Eugen Munteanu**, *Dicționarul greco-slavo-româno-latin* (ed. 2015); drd. **Andreea-Giorgiana Marcu**, *Dicționaru lui Körözi literatoru român din Wasarhely* (1803); dr. **Oana Zamfirescu**, *Dicționar tehnic poliglot: română, rusă, engleză, germană, franceză, maghiară* (1963).

Organizator: Alina-Mihaela Pricop

CĂRȚI

- ◆ Lia Faur și **Șerban Axinte** (coord), *Cum citesc bărbații cărțile femeilor*, Iași, Editura Polirom, 2017, 246 p., ISBN 978-973-46-6692-8.
- ◆ Mioara Dragomir, *Hronograf den începutul lumii (Ms. 3517). Studiu lexicologic*, vol I, *Descrierea lexicului. Raportare la lexicul din traducerile mitropolitului Dosoftei. Raportare la lexicul epocii*, 545 p. vol. II, *Aplicarea conceptului de bază psihologică / spirituală în lingvistică și filologie. Hronograful este traducerea lui Nicolae Milescu Spătarul*, 224 p. Iași, Editura Doxologia, 2017; ISBN general 978-606-666-619-0; ISBN vol. I: 978-606-666-620-6; ISBN vol. II: 978-606-666-621-3.
- ◆ Dumitru Irimia, *Studii de limba română și lingvistică generală*. Ediție, introducere și notă asupra ediției de **Dinu Moscal**, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2017, 369 p., ISBN 978-606-714-356-0.
- ◆ Florin-Teodor Olariu, *Variație și varietăți în limba română. Studii de dialectologie și sociolingvistică*, Iași, Institutul European, 2017, 264 p., ISBN 978-606-24-0187-0.

APARIȚII EDITORIALE

- ◆ A apărut Nr. 1 (25), an XIII, 2017 al revistei „Philologica Jassyensia” (<http://www.philologica-jassyensia.ro/>; revistă acreditată CNCS în categoria B – indexată Thomson Reuters – Emerging Sources Citation Index). Sumarul este următorul: **Editorial**; **Secțiunea Philologia Perennis**: SILVIU BEJINARIU, FLORIN-TEODOR OLARIU, *Romanian Linguistic Atlases in Digital Format – A New Approach*; GABRIELA BIRIȘ, *Retórica e imagología: particularidades de algunas alocuciones presidenciales rumanas*; MAJDA BOJIĆ, *From Effet de Réel to Effet de Mémoire – A Study of the Concepts*; PIERRE FRATH, *La matière a-t-elle*

une âme ? Diachronie de matière, substance, objet et chose ; TOMASZ KLIMKOWSKI, *Anticiparea pronominală în română – originea și evoluția fenomenului*; CONSTANTIN MANEA, *Anglicisms (once more) Revisited: Adaptation, Calque, Standardization*; IOAN MILICĂ, *Correspondențe biblice în poveștile lui Ion Creangă*; CRISTINEL MUNTEANU, *Despre relația dintre limbaj și principiul oikeiopraxiei la Platon*; ENRIQUE PATO, CARLOTA DE BENITO, *Tráenolos para comérnolos o la ‘transposición’ del clítico en español actual*; DANA-LUMINIȚA TELEOACĂ, *Continuité vs. discontinuité formelle et sémantico-stylistique dans la Romania : à propos de quelques termes religieux hérités du latin (II)*. Secțiunea *Interculturalia*: LAURENȚIU HANGANU, *Estetică, politică și imaginație critică*; ADINA HULUBAȘ, *In-Between Societies: Romanian Urbanites and Their Cultural Demeanour (II)*; NINA KISIN, *Business English Learners’ Motivation*; SERHII LUCHKANYN, *Reflectarea dogmelor ideologice în manualele de limba română apărute în URSS între anii 1930–1989*; LUCA MELCHIOR, *Lettere di Gian Luigi Frollo a Hugo Schuchardt (II)*; OVIDIU MORAR, *Avangarda în slujba Revoluției*; BERND SPILLNER, *Méthodes de la textologie contrastive: comparaison linguistique et interculturelle*; MONICA SPIRIDON, *Umberto Eco și „efectul de real” în cultură*; IOLANDA STERPU, *L’hypercorrection dans l’apprentissage du roumain langue étrangère*; CHRISTIAN TREMBLAY, *Quelle culture générale pour l’homme de bien aujourd’hui ? (I)*; ALEXANDRA VRANCEANU PAGLIARDINI, *I motivi di una scelta: Stefano Guazzo e il «Prencipe della Valacchia Maggiore» come modello morale per la corte*. Secțiunea *Recenzii*: SFÂNTUL AUGUSTIN, *Despre minciună*, ediție bilingvă, traducere de Lucia Wald, studiu introductiv și note Georgescu Constantin, București, Editura Humanitas, 2016, 174 pag. (Viorica Popa); IONEL CÂNDEA, COSTIN CROITORU (eds.), *Documente privind istoria Brăilei. Răspunsurile la chestionarele Odobescu și Hasdeu pentru județul Brăila*, ediție și studii introductive, Brăila, Muzeul Brăilei „Carol I”, Editura Istros, 2015, 642 p. (Zamfira Mihail); ONORIU COLĂCEL, *Postcolonial Readings of Romanian Identity Narratives*, Frankfurt am Main, Peter Lang Edition, 2015, 189 p. (Andrea Bargan); SEAN COTTER, *Literary Translation and the Idea of a Minor Romania*, University of Rochester Press, 2014, 174 p. (Ioana Repciuc); SLAVOLJUB GACOVIĆ, *Od povlašenih Srba do vlašskog jezika. O poreklu i postojbini, o seobama, o srbizaciji i asimilaciji, o maternjem jeziku i o popisima Rumuna (Vlaha) istočne Srbije*, Beograd: Fabula Nostra, Negotin: Književno-izdavačko

društvo Leksika, 2016, 788 p. (*Annemarie Sorescu-Marinković*); BYUNG-CHUL HAN, *Agonia erosului și alte eseuri*, traducere din germană de Viorica Nișcov, București, Humanitas, 2014, 178 p. (*Nina Corcinschi*); KLAUS HEITMANN, *Limbă și politică în Republica Moldova*, Iași, Polirom, 2014, 215 p. (*Eliza Maria Constantinescu*); ADINA HULUBAȘ, IOANA REPCIUC (eds.), *Riturile de trecere în actualitate – The Rites of Passage Time after Time*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 394 p. (*Alexandru-Laurențiu Cohal*); NAE IONESCU, ELENA-MARGARETA IONESCU, *O carte de dragoste. A ta de tot. Al tău de tot. File de corespondență*, București, Vremea, 2015, 216 pag. + 8 pag. dosar foto (*Andreea Poenaru*); ȘTEFAN MARIȘ, *Thanatos: câteva semnificații și ritualuri*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2015, 287 p. (*Astrid Cambose*); ANDREI OISTEANU, *Sexualitate și societate. Istorie, religie, literatură*, Iași, Editura Polirom, 2016, 669 p. (*Mircea Păduraru*); DORU RADOSAV, *Cartea cu prieteni. Solidarități intelectuale interetnice în Transilvania secolului al XVII-lea*, Cluj-Napoca, Academia Română – Centrul de Studii Transilvane & Presa Universitară Clujeană, 2016, 354 p. (*Maria Aldea*); ADRIAN TUDURACHI, *Fabrica de geniu. Nașterea unei mitologii a productivității literare în cultura română (1825–1875)*, Iași, Institutul European, 2016, 246 p. (*Roxana Patraș*). Secțiunea *Booknotes*: ALIN CIUPALĂ, *Bătălia lor. Femeile din România în primul război mondial*, Iași, Polirom, 2017, 368 p. (*Ofelia Ichim*); BOGDAN CREȚU, *Iluziile literaturii și deziluziile criticii*, București, Editura Contemporanul, 2015, 424 p. (*Ofelia Ichim*); IOAN MUȘLEA, *Schimburi epistolare cu respondenții la chestionarele Arhivei de Folklor a Academiei Române*, ediție critică, note și studiu introductiv de Cosmina Timoce-Mocanu, prefață de Ion Cuceu, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2014, vol. I: A–L, 716 p.; vol. II: M–Z, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, 694 p. (*Ofelia Ichim*); FLORIN-TEODOR OLARIU, *Variație și varietăți în limba română. Studii de dialectologie și sociolingvistică*, Iași, Institutul European, 2017, 260 p. (*Ofelia Ichim*)

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Șerban Axinte, *Romanul care nu va muri niciodată* în „Observator cultural” nr. 873/ 2017; *Dumnezeu inutil* în „Dilema veche”, nr. 687, 20–26 aprilie 2017; *Demonii amiezii* în „Dilema veche” (on-line) 19 iunie 2017.
- ♦ Astrid Cambose, [recenzie la] Ștefan Mariș, *Thanatos: câteva*

semnificații și ritualuri, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2015, 287 p., in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 302–304.

♦ **Alexandru-Laurențiu Cohal**, [recenzie la] Adina Hulubaș, Ioana Repciuc (eds.), *Riturile de trecere în actualitate – The Rites of Passage Time after Time*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 394 p., in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 296–300.

♦ **Amalia Drăgulănescu, Alice Voinescu – teritoriul jurnalului intim**, in „Journal of Romanian Literary Studies” [publicat cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea Academiei Române], Târgu-Mueș, nr 10, 2017, p. 808–817 [nr. 8, 9 și 10 – indexate ISI cf. declarației coordonatorului responsabil – prin emailul transmis tuturor autorilor].

♦ **Stelian Dumistrăcel, Iorgu Jordan: direcții de cercetare în lingvistica românească**, in „Anuar de lingvistică și istorie literară”, LVI (2016), p. 33–50; articole, la rubrica intitulată „*Capul călindar?*”, a revistei „*Scriptor*” (Iași): *Gerar și făurar*, anul III, nr.1–2 (25–26), ianuarie-februarie 2017, p. 113–114; *Mărțișorul ne mai priește?*, id., nr. 3–4 (27–28), martie–aprilie 2017, p.117–118; *Încântarea și pofta: florar și cireșar*, id., nr. 4–5, (29–30), mai–iunie 2017, p. 133–134; 26 de articole (în primul semestru al anului) de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării, la rubrica intitulată „Cuvinte acoperite”, din „Ziarul de Iași”.

♦ **Cristina Florescu, Aspects étymologiques dans le Dictionnaire des phénomènes atmosphériques (DFA)** în volumul *Hommages offerts à Maria Iliescu*, Craiova, Editura Universitaria, 2017, p. 130–140; *Identitate culturală filologică*, în volumul *Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european*, Iași, Editura Timpul, 2016, p. 139–144.

♦ **Adina Hulubaș (Ciubotariu), In-Between Societies: Romanian Urbanites and Their Cultural Demeanour (II)**, in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 165–175.

♦ **Ofelia Ichim, Booknotes** (Alin Ciupală, *Bătălia lor. Femeile din România în primul război mondial*, Iași, Polirom, 2017, 368 p.; Bogdan Crețu, *Iluziile literaturii și deziluziile criticii*, București, Editura Contemporanul, 2015, 424 p.; Ioan Mușlea, *Schimburi epistolare cu respondenții la chestionarele Arhivei de Folklor a Academiei Române*, ediție critică, note și studiu introductiv de Cosmina Timocea-Mocanu, prefață de Ion Cuceu, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2014, vol. I: A–L, 716 p.; vol. II: M–Z, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, 694 p.; Florin-Teodor Olariu, *Variație și varietăți în limba română. Studii de dialectologie și sociolingvistică*, Iași, Institutul European, 2017, 260 p.), in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 313–316.

- ♦ **Doris Mironescu**, *Istoricism, receptare, metacritică*, in „Caiete critice”, nr. 2 (352)/ 2017, p. 72–74; *Republica în fărâme*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 8 (564), 23 februarie 2017, p. 19; *Cortázar pe vapor*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 10 (566), 9 martie 2017, p. 18; *Pactul diavolului cu sine însuși*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 12 (568), 23 martie 2017, p. 18; *Ucenic la clasici*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 16 (572), 27 aprilie 2017, p. 16; *Cum se scrie naționalismul*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 20 (576), 25 mai 2017, p. 18; *Despre materialitatea literei*, in „Convorbiri literare”, mai 2017, nr 5 (257), p. 57; *Titu Maiorescu, re-întemeietorul*, in „Cultura”, an XI, seria III, nr. 22 (578), 8 iunie 2017, p. 10–11; *Reprezentarea spațiilor arhitectonice în poezia eminesciană. Ruina*, in „Studii eminescologice”, 19, Editura Clusium, 2017, p. 47–58; *Maimuța și androginul*, in vol. *Cum citesc bărbații cărțile scrise de femei*, coord. Lia Faur și Șerban Axinte, Iași, Polirom, 2017, p. 49–55.
- ♦ **Eugen Munteanu**, *Despre evaluarea cercetării filologice & caetera*, in „Scriptor”, anul III, nr. 3–4 (27–28), martie–aprilie 2017, p. 128–131; *Prefață* la volumul: Cristina Cărăbuș, *Zoonimie biblică românească*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2017, p. 5–6; *Carmen Pamfil – o viață dedicată științei*, in „Cronica veche”, nr. 6 (77) iunie 2017, p. 5.
- ♦ **Florin-Teodor Olariu** (în colaborare), *Romanian Linguistic Atlases in Digital Format – A New Approach*, in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 13–23.
- ♦ **Ioana Repciuc**, [recenzie la] Sean Cotter, *Literary Translation and the Idea of a Minor Romania*, University of Rochester Press, 2014, 174 p., in „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 1 (25), p. 284–288.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

- ♦ **Șerban Axinte**, *Marin Mincu și agonia corporală a scriiturii*, la Simpozionul Internațional „Perspectives in the humanities and social sciences: hinting at interdisciplinarity, 4th Edition: Revolutions, the Archeology of Change”, Iași, 26–27 mai 2017, organizat de Departamentul de Cercetare Interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ♦ **Nicoleta Borcea**, *Sergiu Matei Nica, pagini de jurnal*, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu

Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Lumița Botoșineanu**, (în colaborare), *Practici și atitudini (socio)lingvistice în mediul bilingv bucovinean*, la Colocviul internațional „Multilingvism, contrastivitate și comunicare interculturală”, organizat de Institutul de Cercetări Filologice și Interculturale din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova (ULIM), Chișinău, 7–8 aprilie 2017.

♦ **Daniela Butnaru**, *Observații privind toponimele din satul Traian (comuna Săbăoani, județul Neamț)* la Al IV-lea Simpozion național „Toponimia între istorie, geografie și lingvistică”, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” și Departamentul de cercetare interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 4 mai 2017; Participare la workshopul „Instrumente digitale pentru cercetarea științifică” organizat de Codrin Dinu Vasiliu (Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” al Academiei Române, Filiala Iași) în 19 iunie 2017.

♦ **Astrid Cambose** a participat la Conferința științifică internațională „Arhivele etnologice. Provocări actuale și modalități de valorificare”, organizată în cadrul Zilelor Academice Clujene, în data de 15 mai 2017, luând parte la dezbaterile „Nașterea documentului de folk-lore. Producere și arhivizare. La răscrucea metodologiilor interdisciplinare: ce au de spus etno-antropologia și istoria orală”; *Despre deportări și colectivizare, în istoria orală: un corpus arhivistic în curs de constituire (I)* la simpozionul „Istoria orală: proiecte și proiecții, de o parte și de alta a Prutului”, Iași, 12 iunie 2017, organizat de Institutul de istorie „A.D. Xenopol”, în cadrul Festivalului Internațional al Educației; *Vastele spații concentraționare. Despre deportări și colectivizare, în istoria orală: un corpus arhivistic în curs de constituire (II)*, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Adina Ciubotariu**, *Further Steps to Safeguarding Intangible Cultural Heritage in Romania și Funding the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in Romania* la conferința „11th Annual Meeting of the Regional Network of Experts on Intangible Cultural Heritage in South-East Europe”, organizată de către Ministerul de Afaceri Interne din Bosnia și Herțegovina și Centrul Regional pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial în Sud-Estul Europei sub Auspiciile UNESCO, Sofia la Sarajevo, Bosnia și Herțegovina, 27–28 iunie 2017; *Perspectiva lui Mihai Eminescu asupra culturii tradiționale. Note pe marginea antologiei „Despre limbă, cultură,*

teatru”, susținută la Simpozionul Internațional „Eminescu – Carte – Cultură – Civilizație”, organizat de Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” din Botoșani și Facultatea de Litere, Catedra de Literatură Universală și Comparată a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la Botoșani, 16 iunie 2017.

♦ **Marius-Radu Clim** (în colaborare), *ENeL: European Network of e-Lexicography – rezultate finale și perspective*, la workshop-ul național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 18 mai 2017.

♦ **Vlad Cojocaru**, *Provocări istorice și geografice ale toponimiei*, la Al IV-lea Simpozion național „Toponimia între istorie, geografie și lingvistică”, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” și Departamentul de cercetare interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 4 mai 2017.

♦ **Mioara Dragomir**, *Statutul locuțiunilor și expresiilor în Dicționarul limbii române al Academiei. Studiu de caz – expresii din Hronograf den începutul lumii (ms. 3517) neînregistrate în DA și DLR*, în cadrul Atelierului „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-exicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai 2017; **Pomul vieții, de Ion Gheție – imaginea unui personaj între teama de moarte și răzvrătire**, la simpozionul național „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a VII-a, Iași, 18–20 mai 2017.

♦ **Amalia Drăgulănescu**, *Lena Constante și terapia evadării interioare*, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Sebastian Drăgulănescu**, *Camil Petrescu – Jurnalul, conștiință a memoriei, memorie a conștiinței*, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Stelian Dumistrăcel**, *Curajul limbii române – lansarea vol. Vechiul Testament – Septuaginta. Versiunea lui Nicolae Spătarul Milescu* (coord. Eugen Munteanu), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (10 martie 2017); *Specificul etnolingvistic al înregistrărilor pentru proiectul „Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar. Regiunea Bacău –*

eCULTFOOD” din perspectiva **COROLA**, la Masa rotundă „Valorificarea Tehnologiilor Limbajului în Context European”, Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (Iași, 18 mai 2017); ***Avataruri ale termenilor specializați în discursul public***, la Conferința Internațională „Lexic comun / Lexic specializat”, ediția a X-a, cu tema „«Democratizarea cunoașterii» sau migrația lexicului specializat spre lexicul comun”, Facultatea de Litere, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați (19–20 mai 2017).

♦ **Cristina Florescu**, ***Aspecte etimologice în DFA***, în cadrul Workshop-ului național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-exicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai, 2017.

♦ **Gabriela Haja** (în colaborare), ***ENeL: European Network of e-Lexicography – rezultate finale și perspective***, la Workshop-ul național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 18 mai 2017; ***Câteva date despre Dicționarul limbii române în concepția lui A. Philippide***, în cadrul Atelierului „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-exicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai, 2017.

♦ **Laura Manea**, ***Verbe care desemnează fenomene atmosferice în scrierea Viața și petrecerea svinților a mitropolitului Dosoftei***, în cadrul Workshop-ului național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-exicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai, 2017.

♦ **Doris Mironescu**, ***Mihail Kogălniceanu, literatul***, conferință invitată susținută la Muzeul Memorial „Mihail Kogălniceanu”, Iași, pe data de 28 februarie 2017, organizatori Lăcrămioara Stratulat, Cătălin Turliuc și Mihaela Tudose; ***Fețele cărții, astăzi – Cazul Blecher***, participare la masa rotundă organizată de Ioana Pârvulescu la Colegiul Noua Europă, București, 31 martie 2017; participare la mesele rotunde ***Centenar Maiorescu. Mai este necesară critica de direcție?*** și ***Literatura română în spațiul public. Disparația jurnalismului cultural?*** din cadrul Colocviului Național al Tinerilor Critici Literari „G. Călinescu”, a XI-a ediție, 21–23 aprilie 2017, organizat de către Fundația Națională pentru Științe și Arte și Muzeul Național al Literaturii Române din București; ***Memoria secolului XIX și lumea de azi***, conferință ținută la Biblioteca Județeană „C. Sturdza” Bacău, 26 aprilie 2017; ***M. Blecher și orașul Roman***, conferință ținută la Biblioteca

Municipală „George Radu Melidon” Roman, 27 mai 2017, în cadrul Festivalului BlecherFest, Roman, 27–28 mai 2017; *Pentru o tipologie a jurnalului de călătorie în literatura română*, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Dinu Moscal**, *Toponimele din prima hartă a zăcămintelor de sare din România (1780) și corespondentele lor actuale*, la Al IV-lea Simpozion național „Toponimia între istorie, geografie și lingvistică”, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” și Departamentul de cercetare interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 4 mai 2017; *Reprezentări ale timpului în lirica eminesciană*, „Zilele Eminescu”, Ipotești, 14–15 iunie 2017.

♦ **Eugen Munteanu**, *Slawismen in der ersten rumaenischen Uebertragung des Alten Testaments. Am Rande einer neu veroeffentlichen kritischen Ausgabe des Manuskripts BAR 45*, comunicare prezentată la Conferința Internațională „Transferkonzepte und ihre sprachlichen Reflexe im Kontext romanisch-slavischer Begegnungen – sprachhistorische Kontaktzeugen, zeitgenössische Begegnungen und globalisierte Kommunikationspraktiken”, organizată de Departamentul de Slavistică al Universității „Johannes Gutenberg” din Mainz, Germania, 5–6 aprilie 2017; *Semnificații ale unui proiect cultural major: recenta editare a versiunii Nicolae Spătarul Milescu a Vechiului Testament*, conferință plenară prezentată în cadrul Simpozionului Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a VII-a, Iași, 18–20 mai 2017; moderator al mesei rotunde cu tema *Studiile biblistice în spațiul academic românesc. Premise, resurse, potențial, perspective*. Participanți: Marian Ciucă, Emanuel Conțac, Laurențiu Moț, Constantin-Ionuț Mihai, Cătălin Vatamanu, Ilie Melniciuc-Puică; masă rotundă organizată în cadrul Simpozionului Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, ediția a VII-a, Iași, 18–20 mai 2017; a prezentat *Dicționarul greco-slavo-româno-latin* (ed. 2015) la Al doilea Atelier de lucru organizat în cadrul Proiectului *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195), derulat la Departamentul de Lexicologie-Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, 28 iunie 2017.

♦ **Maricica Munteanu**, *Revoluții urbane, contra-revoluții periferice. Reprezentări ale provinciei în literatura grupării de la „Viața*

românească”, la Simpozionul Internațional „Perspectives in the humanities and social sciences: hinting at interdisciplinarity, 4th Edition: Revolutions, the Archeology of Change”, Iași, 26–27 mai 2017, organizat de Departamentul de Cercetare Interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; *Cum este rememorată comunitatea? Imagini și simboluri comunitare în memorialistica „Vieții românești*”, la Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a treia, 22–23 iunie 2017, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ **Florin-Teodor Olariu**, (în colaborare), *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – un proiect pilot de geolingvistică românească*, la Conferința internațională „Limba română în lume – Convergențe europene în lingvistica și literatura română”, organizată de Universitatea ELTE din Budapesta, 23–25 mai 2017; (în colaborare) *Practici și atitudini (socio)lingvistice în mediul bilingv bucovinean*, la Colocviul internațional „Multilingvism, contrastivitate și comunicare interculturală”, organizat de Institutul de Cercetări Filologice și Interculturale din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova (ULIM), Chișinău, 7–8 aprilie 2017; *Practici și atitudini lingvistice în context migraționist – câteva considerații*, în cadrul Mesei rotunde „Intercultural Encounters Through Language”, organizată de Iași RVP Center of the Council for Research in Values and Philosophy, Washington D.C., în colaborare cu Institutul de Cercetări Socioumane „Gh. Zane” din Iași și Comitetul român de istoria și filosofia științei și tehnologiei al Academiei Române, Iași, 17 mai 2017.

♦ **Veronica Olariu**, (în colaborare), *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – un proiect pilot de geolingvistică românească*, la Conferința internațională „Limba română în lume – Convergențe europene în lingvistica și literatura română”, organizată de Universitatea ELTE din Budapesta, 23–25 mai 2017; (în colaborare), *Practici și atitudini (socio)lingvistice în mediul bilingv bucovinean*, la Colocviul internațional „Multilingvism, contrastivitate și comunicare interculturală”, organizat de Institutul de Cercetări Filologice și Interculturale din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova (ULIM), Chișinău, 7–8 aprilie 2017.

♦ **Mădălin-Ionel Patrașcu**, (în colaborare), *ENeL: European Network of e-Lexicography – rezultate finale și perspective*, la workshop-ul național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 18 mai 2017.

♦ **Alina-Mihaela Pricop**, *Tendențe în tratarea sintagmelor specializate*, în

cadrul Workshop-ului național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-lexicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai, 2017; **Proiectul Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie. Etapa a II-a**, în cadrul Workshop-ului național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat de Departamentul de Lexicologie-exicografie, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 18 mai, 2017; (în colaborare), **Lexicografia multilingvă românească, înainte și după 1989**, la Conferința „Perspectives in the Humanities and Social Sciences: Hinting at Interdisciplinarity, 3rd Edition: Revolutions, the Archeology of Change”, organizată de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 26–27 mai 2017; **Stadiul cercetării în Proiectul „Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie”**, la Al doilea Atelier de lucru organizat în cadrul Proiectului **Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie** (UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195), derulat la Departamentul de Lexicologie-Lxicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, 28 iunie 2017.

♦ **Anamaria Prisacaru**, **Etimologii toponimice între istorie, geografie și lingvistică. Note pe marginea MDTM** la Al IV-lea Simpozion național „Toponimia între istorie, geografie și lingvistică”, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” și Departamentul de cercetare interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 4 mai 2017.

♦ **Ioana Repciuc**, **Valorificarea documentelor etnofolclorice referitoare la teatrul cu măști din Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei**, în cadrul Conferinței Naționale „Trepte ale instituționalizării cercetărilor de cultură tradițională”, organizată de Arhiva de Folclor a Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, 15–16 iunie 2017; **Timpul festiv ca factor socio-cultural rezistent la secularizare (Modelul est-european)**, în cadrul Conferinței Internaționale „Religion in a Secular Society. Challenges and Perspectives”, organizată de Universitatea Ovidius din Constanța, 19–20 iunie 2017; **The value of being anachronistic in a fast-changing world**, în cadrul Seminarului Internațional „The Human Person and the Challenges of Secularization”, organizat de Facultatea de Teologie „Sfântul Apostol Andrei” a Universității Ovidius din Constanța, la Vatra Dornei, 22–24 iunie 2017.

♦ **Elena Isabelle Tamba** (în colaborare), **ENeL: European Network of e-Lexicography – rezultate finale și perspective**, la Workshop-ul național „Lexicografia academică românească. Provocările informatizării”, organizat

de Departamentul de Lexicologie – Lexicografie al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, 18 mai 2017.

IN MEMORIAM

DOINA-EUGENIA HREAPCĂ

(1 decembrie 1944 – 4 mai 2017)

Ieșeancă născută în refugiu la Sibiu, pe data de 1 decembrie 1944, în cursul celor patru decenii de activitate la Institutul „Alexandru Philippide”, colega noastră a ilustrat, cu rezultate de admirat, o direcție de cercetare a Departamentului de dialectologie, cea a publicării *etnotextelor*, după cum persoana D-sale a fost în mod curent și firesc asociată cu publicația noastră, „*Anuar de lingvistică și istorie literară*”, la a cărei editare Doina Hreapcă a lucrat, din anul 1976, ca secretar științific de redacție, iar, din anul 2004, ca redactor-șef adjunct. Chiar numai prin aceste repere se conturează deja profilul unui cercetător dedicat muncii de echipă, celei puse în slujba preocupărilor majore ale Institutului și afirmării potențialului științific al acestuia.

Dialectolog de formație și vocație, ceea ce impune multiple cunoștințe de specialitate (istoria limbii, fonetică, lexicologie) și din discipline conexe (etnografie, mitologie populară), dar presupune și cunoașterea artei comunicării și a interpretării socio- și psiholingvistice a manifestărilor acesteia, Doina Hreapcă a participat la anchete cu *Chestionarul Noului Atlas lingvistic român, pe regiuni* efectuate în toate zonele Moldovei și Bucovinei și a fost membră constantă a echipei ce a investigat graiurile din sudul Moldovei. Rezultate: acestei zone îi aparțin textele din primele două volume de profil (cca 600 de pagini), publicate în anii 1993 și 1995, apreciate în mod deosebit de specialiști, la a căror pregătire pentru tipar ea a avut o contribuție majoră: transcriere fonetică, formarea profesională a colaboratorilor (cu multă generozitate), revizie, proiecție editorială cu inovații nu numai tehnice, preocupări continuate în pregătirea pentru tipar a volumelor următoare. Tot graiurilor din această zonă le este consacrată originala sa teză de doctorat având ca obiect *Enclavele lingvistice muntenești din sudul Moldovei* (1999), evaluată de comisie, la susținere, cu calificativul „foarte bine” și cu distincția „magna cum laude”, ca fiind o

contribuție științifică remarcabilă, de o deosebită complexitate, cu rezultate ce reprezintă câștiguri pentru dialectologia românească (capitole din teză au apărut în publicații de specialitate).

Profesionalismul cercetătoarei și spiritul ei de răspundere, remarcate și prețuite, au fost din plin valorizate și prin atragerea Doinei Hreapcă la pregătirea pentru tipar a unor importante ediții, printre care culegerea de studii a lui Eugen Coșeriu, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică* (Chișinău, 1994), suplimentul la „Anuar” pe anii 1992–1993 cuprinzând *Prelegerile și conferințele* aceluiși savant (Iași, 1994) sau *Lucrările celui de al III-lea Simpozion Național de Dialectologie Românească* („Anuar”, Iași, 1984) și, în ultimul timp, în echipa de redactare/editare a celui de al treilea (2007) și al patrulea volum de hărți și material necartografiat din *NALR. Moldova și Bucovina*, colaborare pentru care Doina-Eugenia Hreapcă a fost distinsă cu premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române pe anul 2014.

De altfel, unele din volumele de studii amintite anterior reprezintă numai o ilustrare a activității Doinei Hreapcă în calitate de secretar științific de redacție și de redactor-șef adjunct, concretizată în pregătirea pentru tipar (în colaborare, dar având rolul principal) și revizia finală a 21 de volume, însumând peste 5500 de pagini, din seriile de lingvistică și de literatură ale publicației Institutului, muncă ce poate fi echivalată cu realizarea a tot atâtea ediții.

Dialectologii de la Iași, și nu numai aceștia, au prețuit și prețuiesc, postum, deosebita competență, spiritul critic și acribia kolei lor, dovedite de rezultate; studiile, exemplare, privind tipologia sonorizării consoanelor surde în grupuri cu sonante (model preluat, apoi, în alte cercetări de fonetică), descifrarea mărturiilor aduse de ariile de tip „culoar” și „enclavă” de pe hărțile ALR, semnificația și explicarea „diftongilor cu elemente egale” sau argumentarea existenței unui vechi „dialect carpatic de sud-est”, subtilitatea transcrierii textelor dialectale publicate în *Antologia fonetică a limbii române* (1988, coord. Andrei Avram), realizarea capitolelor, deosebit de dificile, prin care a contribuit la elaborarea studiului monografic *Ancheta dialectală ca formă de comunicare* (1997) sunt tot atâtea cărți de vizită ce ilustrează o profesie practică cu seriozitate și pasiune. Aceste calități au fost transpuse, apoi, în factori de concentrare și de echilibru în serviciul reușitei anchetelor de teren desfășurate, în anii 1990–1994, împreună cu dialectologii de la Chișinău, pentru proiectul de colaborare cu Institutul de Lingvistică al Academiei de Științe a Republicii Moldova intitulat *Graururile românești*

de la est de Carpați. Etno- și sociotexte.

Prin dispariția prețuitei, respectatei și iubitei lor colege Doina Hreapcă, echipa de dialectolgi și ceilalți cercetători de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Filialei Iași a Academiei Române pierde o prietenă și o colaboratoare fără egal, o prezență umană caldă și binevoitoare cu cei mai tineri, un model de distincție și demnitate, un reper profesional și uman.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Colegii de la Departamentul de Dialectologie și Etnolingvistică

DAN MĂNUCĂ

(20 mai 1938 – 5 mai 2017)

În a doua parte a anului 1963, la Centrul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor se inițiasă formarea Departamentului de Istorie Literară. Între primii tineri selectați și angajați prin concurs pentru a deveni cercetători ai acestui departament s-a numărat și Dan Mănuță, absolvent de frunte din 1960 al Facultății de Filologie a Universității „Al.I. Cuza”. După terminarea studiilor universitare, timp de trei ani, fusese obligat, din cauza unui „dosar” cu probleme, tatăl său, preotul Mihai Mănuță, era un reputat istoric al Bisericii Ortodoxe Române, să încerce diverse experiențe ca slujbaș la Arhivele Statului, pentru puțin timp, apoi ca traducător la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” sau ca profesor de limba română, zoologie și cunoștințe apicole la școli generale din Podu Iloaie și Prigoreni Mari. Excelent pregătit, încă din acei ani, în domeniul istoriei literare, cu solide lecturi, cu o orientare remarcabilă și în spațiul literaturilor europene, Dan Mănuță s-a dedicat, cu devotament, cu tenacitate și rezultate remarcabile, activității de cercetare. Prin el, departamentul câștiga un cercetător deja format, încă din anii anteriori venirii la Centru, și în același timp un coleg cu frumoase trăsături sufletești, deschis în relațiile cu cei din jur, discret, dispus mereu să dea o mână de ajutor, prompt în îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Era, de asemenea, întotdeauna bine informat în viața științifică și literară, ceea ce se reflecta deja în primele sale încercări de critică literară sau în studiile istorice-literare pe care le realiza în cadrul tematicii de plan.

În decursul anilor a obținut toate gradele specifice profesiei, de la acela de stagiar până la acela de cercetător științific principal gradul întâi. Doctor în Științe Filologice (1974), laureat al Premiului „B. P. Hașdeu” (1975) și al Premiului „Timotei Cipariu” (*ex aequo*, 1979) ale Academiei Române, cu alte premii ale unor reviste sau ale Asociației Scriitorilor din Iași, din 1990 este numit director al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, iar în 1994 devine profesor la Catedra de istoria literaturii române a Facultății de Litere a Universității „Al.I. Cuza” din Iași și conducător de doctorat. Și-a publicat contribuțiile critice și studiile în „Iașul Literar” (din 1959), apoi în „Convorbiri literare” (din 2001 fiind și redactor-șef adjunct), periodic în care a deținut, până la plecarea sa dintre noi, rubrica „Critica Criticii”, în „România literară”, „Anuar de Lingvistică și Istorie literară” (membru în colectivul redacțional), „Analele Științifice ale Universității «Al.I. Cuza»”, „Beiträge zur deutschen Kultur“, „Limba română” (Chișinău; membru în colectivul redacțional), „Revista de Lingvistică și Știință Literară” (Chișinău) ș.a.

Prin activitatea sa laborioasă, aducătoare de reale contribuții științifice, caracterizată prin echilibrul observațiilor și justetea concluziilor, prin numeroase clasificări și prin perspective noi în aprecierea personalității și a operei scriitorilor observați, criticul și istoricul literar Dan Mănuță a devenit relativ repede un nume cunoscut și apreciat. În timp, metoda prin care s-a individualizat, și la care a recurs în cele 16 cărți publicate, a devenit una complexă, în care elementele de naratologie, sociologie, psihanaliză, estetica receptării, stilistică sau istoria mentalităților se unesc pentru a oferi o imagine nouă a scriitorilor junimiști, în special a lui Titu Maiorescu, asupra imaginarului eminescian, a operelor lui Liviu Rebreanu sau I. Al. Brătescu-Voinești. Acest laborios și original efort este întregit prin numeroasele articole monografice dedicate unor scriitori, mai ales din secolul al XIX-lea, și unor reviste sau gazete incluse în *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900* și în *Dicționarul general al literaturii române*, lucrări la care a făcut parte și din echipa de coordonatori, și prin sutele de studii, de articole, cronici și alte intervenții încredințate revistelor științifice sau culturale la care a scris până în ultimele sale zile. Colegii au apreciat de la bun început modelul oferit de Dan Mănuță atât în planul uman, cât și în acela al demersului științific și, în egală măsură, felul exemplar în care s-a manifestat întotdeauna ca membru al colectivității, apoi ca șef de departament și, în sfârșit, ca director al Institutului.

Remus ZĂSTROIU

Un destin istoric – Puterea caracterului, a minții și a sufletului:

CARMEN-GABRIELA PAMFIL

(24 iunie 1950 – 25 mai 2017)

Acum doi ani scriam cu multă lumină în suflet și cu bucurie textul aniversar *Să celebrăm o personalitate autentică: doamna Carmen-Gabriela Pamfil*, publicat în „Buletinul” Institutului (anul XVI / nr. 2). Și, atunci, îmi imaginam cum voi scrie un alt text aniversar pentru Domnia Sa la o altă vârstă, mai înaintată, când va fi trecut timpul deopotrivă peste noi toți, și vom fi avut multe de chivernisit în viețile noastre. Dar timpul acela, care rămăsese, s-a comprimat cumplit de mult și ne-a adus la capătul acestui destin aici, pe pământ, fulgerător și incredibil de repede. Cum să mă fi gândit atunci că numai după doi ani voi fi scriind un altfel de text, unul evocator, de amintire?

Privesc cărțile de pe rafturile din bibliotecă unde am adunat operele și studiile pe care doamna Carmen-Gabriela Pamfil le-a scos la lumină: *Timotei Cipariu, A. Philippide, G. Ivănescu*. Cu câtă dăruire, rigoare și seriozitate s-a aplecat asupra paginilor acestor învățați, pe care ni le-a dăruit în ediții exemplare și în monografii, pentru tot șirul de generații de aici înainte! Nimeni nu poate să conteste cu câtă autoritate era în măsură să vorbească despre știința fiecăruia din acești mari învățați, uimind cu câtă exactitate și putere sintetică își organizase în memorie, pe teme, problemele generale și pe cele specifice. Datorită dăruirii doamnei Carmen Pamfil, de a restitui cele acumulate în timp și învățate despre acești mari lingviști români, cernute prin filtrul propriei meditații, astăzi oricine se poate împărtăși din roadele muncii Domniei Sale. Deopotrivă, am în fața ochilor *Dicționarul limbii române* (Tezaur) al Academiei – în care a redactat mult la literele *L* și *V*, o seamă de articole de toate tipurile (de la regionalisme la neologisme), de reper pentru oricare lexicograf, cuvinte extrem de grele ca verbul *a vrea* (pe care îl stabilește ca fiind totuna cu *a voi*), prepoziția *la*, verbul *a vorbi* (pe care îl stabilește ca fiind totuna cu *a vorovi*, dar în DLR a fost nevoită să le lucreze separat) și familia lui de cuvinte, în primul rând *vorbă* (pentru care restituie o etimologie: derivat postverbal de la *a vorbi* (< *a vorovi* < ucr. *hovoriti* și vsl. *govoriti*). Pentru acestea toate și-a făcut, de-a lungul anilor, o documentare impresionantă, pe baza căreia a redactat articolele respective. Se înșiruie apoi, pe rafturi, volumul masiv al *Noului Dicționar universal al limbii române* (lucrat cu colegii Ioan Oprea, Victoria Zăstroiu, Rodica Radu) în mai multe ediții și *Dicționarul universal ilustrat al limbii române* (declarat „Cartea anului”

la Salonul internațional de carte românească, ediția a XV-a, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași, 2006), lucrat cu aceeași echipă, pe care a ținut-o unită. Păstrez ca pe o piesă de preț *Ortografia limbii române trecut, prezent, viitor* (Iași, Institutul european, 1992), o lucrare în care a publicat, alături de alți lingviști ieșeni, argumentele și poziția sa față de ortografia limbii române și mă uit, cu gândul la curajul imens pe care l-a avut (nu fără urmări) de a scrie articole precum *Pe marginea unui raport academic sau Ce nu știe domnul președinte al Academiei Române* („Cronica”, 1993, 7 / 1363, anul XXVIII, p 12-13), texte ce rămân martori vii ai unei lupte pe care Domnia Sa și-o asumase ca pierdută în urma legii ortografiei – deși forțele erau cu totul inegale – dar pe care a dus-o până la capăt cu multă demnitate și nemărginit devotament față de limba română.

Mă uit, totodată, în sufletul meu și îmi dau seama – și eram conștientă și foarte bucuroasă și atunci pentru acest dar uriaș pe care îl primeam – cu câtă atenție a construit doamna Carmen Pamfil acolo unde aveam atâta nevoie să o facă cineva în anii mei de formare. Lungi discuții, în orice împrejurare – multe în drum spre casă, în vizite, în librării, la birou, la Institut –, sau doar scurte observații fără înconjur și care te făceau să te gândești și să-ți dai seama ce-ți lipsește sau unde greșești, unde mai trebuie să lucrezi încă. Și câtă bucurie atunci când îți spunea un „Bravo!” cu voce caldă și cu o privire profundă, pentru un text bine scris, o idee, o reacție corectă, o atitudine adecvată... Așa a procedat și cu ceilalți colegi din generația mea, iar cu unii dintrei ei a și colaborat, foarte fructuos: Elena Tamba, Luminița Botoșineanu; am avut bucuria să scrie și cu mine un studiu. Mă minunam întotdeauna cu câtă intensitate trăia alături de noi bucuriile sau tristețile noastre, pentru că, într-adevăr, „ne asumase” și ne adoptase pe cei pe care ne-a acceptat și care am vrut să ne formăm în preajma Domniei Sale. Pentru toți colegii mei de generație, cu deosebire cei din departament, Gabriela Haja, Laura Manea, Marius Clim și cei pomeniți deja, a avut întotdeauna cuvinte de încurajare, dar și aspre, dacă era cazul, pentru noi toți, însă de o asprime cumpănită de colegialitate și dragoste, o asprime izvorâtă dintr-un sentiment profund legat de profesia noastră, anume că lucrările departamentului trebuie să meargă corect, foarte bine și performant.

Îmi rămân în memorie ca momente pline de o atmosferă autentic științifică și de profesionalism felul în care a organizat până în cele mai mici detalii simpozionul dedicat lui A. Philippide (2009) și colocviul dedicat lui G. Ivănescu (2012) și m-am simțit cu adevărat privilegiată și mândră să particip la organizarea acestor două manifestări științifice, pe

care le-a făcut irepetabile și de excepție, și din care au rezultat și volumele cu lucrările respective, ale căror texte au fost citite înainte de publicare integral de Domnia Sa.

După cele două monografii, *Timotei Cipariu – lingvist și filolog* și *Alexandru Philippide*, doamna Carmen-Gabriela Pamfil adunase în mape material pentru o monografie *G. Ivănescu*, din care, din fericire, a publicat câteva studii și articole. Avea, de asemenea, materialul adunat și intenționa să redacteze o monografie lingvistic-lexicografică a verbului *a vrea* (*a voi*), una a verbului *a vorbi* și a substantivului *vorbă* (cu familia lexicală) și o monografie referitoare la prepoziția *la*. Avea o seamă de notații și își dorea să scrie, după cum a spus în mai multe rânduri, o carte de potrete de tip eseistic ale oamenilor întâlniți de-a lungul vieții: profesori, colegi, prieteni, pe care se gândea să o intituleze *Lumea noastră – Lumea mea*, cu portrete dominant obiective, precum și cu cele ale oamenilor care au intrat în universul său interior ca apropiați structurii sale spirituale. Cât de mult ne-am fi dorit să le citim, pe toate acestea! Dar chiar dacă nu le vom mai citi, ele trebuie pomenite, pentru că așa era doamna Carmen-Gabriela Pamfil ca om și ca om de știință: de o vitalitate debordantă, exigentă și autoexigentă, cu multe și dificile texte în lucru. Prin tot ceea ce a scris și prin felul cum a scris, în monografia *Alexandru Philippide* – asupra căreia va trebui să medităm – și nu numai, este continuatoarea doctrinei lingvistice A. Philippide – G. Ivănescu și cel mai important reprezentant contemporan al Școlii lingvistice ieșene, despre care a vorbit în această monografie, invitând, astfel, generațiile noi să se integreze într-o școală pe care cu onoare, cu multă demnitate și cu maximă probitate științifică a reprezentat-o o viață, ca cercetător în Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.

Cred că, în lumea în care a intrat și în locul luminii și al perfecțiunii, în care se află, toate virtuțile pe care le-a revărsat în oameni și în cărți, îi sunt acum răsplătite din plin.

Mioara DRAGOMIR

VARIA

◆Pe data de 9 iunie 2017, dl acad Eugen Simion a participat la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” la o întâlnire cu membrii Consiliului științific. S-a făcut o analiză a stadiului în care se află proiectele fundamentale actuale ale departamentelor. S-a discutat despre teme de cercetare în perspectivă.

◆Colectivul Departamentul de dialectologie și sociolingvistică a distribuit prin resurse proprii, în perioada aprilie-iunie 2017, Bibliotecilor Județene din Moldova și Bucovina un număr de 380 de exemplare din volumul al II-lea al *Noului Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina* (1997), împreună cu 27 exemplare din volumul introductiv *Date despre localități și informatori* (1987), aflate în depozitul Institutului. Numărul exemplarelor donate a corespuns necesităților exprimate de fiecare Bibliotecă județeană în parte, după cum urmează: județul Iași – 88 atlase și 6 volume introductive, județul Vaslui – 50 atlase și 8 volume introductive, județul Bacău – 59 atlase și 2 volume introductive, județul Botoșani – 16 atlase și 2 volume introductive, județul Galați – 22 atlase și 1 volum introductiv, județul Vrancea – 50 atlase și 1 volum introductiv, județul Suceava – 70 atlase și 1 volum introductiv, județul Piatra Neamț – 25 atlase și 6 volume introductive.

◆Institutul de Filologie Română „A. Philippide” a fost coorganizator al Simpozionului Național „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, organizat de Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum” al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România, ediția a VII-a, Iași, 18–20 mai 2017.

◆CS II dr. Adina Ciubotariu a reprezentat România prin ordinul Ministrului Culturii la „Cea de a XI-a Reuniune Anuală a Experților în Patrimoniu Cultural Imaterial din Sud-Estul Europei”, organizată de către Ministerul de Afaceri Interne din Bosnia și Herțegovina și Centrul Regional pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial în Sud-Estul Europei sub Auspiciile UNESCO, Sofia la Sarajevo, Bosnia și Herțegovina, 27–28 iunie 2017. În data de 7 aprilie a prezentat elevilor de la Colegiul Național „Emil Racoviță” comunicarea *Despre semnificația și ornamentica ouălor de Paști*, ca invitat în cadrul manifestărilor organizate de unitatea de învățământ în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” din Iași.

◆CS I dr. Cristina Florescu se ocupă de coordonarea editării volumului *Dicționarul fenomenelor atmosferice* – ediție completată și actualizată, în pregătire.

◆CS III dr. Șerban Axinte s-a retras din redacția revistei „Philologica Jassyensia”. Colegii din redacție îi mulțumesc pentru activitatea depusă.

◆CS III dr. Doris Mironescu este noul redactor din echipa care lucrează la revista „Philologica Jassyensia”.

◆Cartea lui Doris Mironescu, *Un secol al memoriei. Literatură și conștiință comunitară în epoca romantică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 316 p., ISBN 978-606-714-310-2, a fost nominalizată la Premiul de Critică Literară al revistei „Observator cultural”, aprilie 2017.

♦În luna aprilie, prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost membru în comisia pentru obținerea abilitării pentru prof. univ. dr. Madeea Axinciuc, Facultatea de Limbi Străine, Universitatea din București (dispoziția nr. 272 din 5 aprilie a rectorului Universității din București).

♦Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a îndrumat permanent, în calitate de conducător de doctorat, 10 doctoranzi activi în cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, organizând și prezidând activitatea comisiei permanente de îndrumare (susținere de proiecte și de referate doctorale etc.).

♦Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a făcut parte, ca membru al comisiei permanente de îndrumare a doctoranzilor prof. univ. dr. Andrei Hoișie, prof. dr. Magda Jeanrenaud, prof. univ. dr. Alexandru Gafton și prof. dr. Felicia Dumas (7 doctoranzi) din cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦Începând cu anul 2016 și în continuare, prof. univ. dr. Eugen Munteanu este îndrumător de doctorat și membru al comitetului doctoral româno-israelian (PhD supervisor, on behalf of Romanian-Israeli Doctoral Committee) de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦Prof. univ. dr. Eugen Munteanu, interviu cu titlul *Versiunea Nicolae Spătarul Milescu a Vechiului Testament*, în cadrul emisiunii „Pridvoarele credinței”, la TVR-Iași, sâmbătă, 10 iunie 2017, orele 17–18, moderator: Ioana Stoian (<https://doxologia.ro/pridvoarele-credintei/versiunea-nicolae-spatarul-milescu-vechiului-testament-prof-univdr-eugen>).

♦Prof. univ. dr. Eugen Munteanu, interviu luat de Oana Enăchescu pe marginea ediției recente a *Vechiului Testament* în versiunea lui Nicolae Spătarul Milescu și transmis la Radio România Cultural, miercuri, 21 iunie, începând cu ora 21:10, în cadrul emisiunii „Acolade”.

♦CS I dr. Elena Tamba este membru în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦CS I dr. Elena Tamba pregătește lunar prezentarea activității Institutului în vederea publicării în Buletinul Informativ al Academiei Române.

♦O parte dintre cercetătorii din Institut s-au ocupat, în această perioadă, de organizarea și desfășurarea manifestărilor științifice dedicate celebrării celor 90 de ani de existență a Institutului de Filologie Română „A. Philippide”:

– Al IV-lea Simpozion național de toponimie cu tema *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*, 5 mai 2017;

– Workshop-ul *Lexicografia academică românească – Provocările informatizării*, ediția a VI-a, 18–19 mai 2017;

– Workshop-ul *Atelier etno-didactic: Cum și de ce poate fi predat folclorul*, Filiala Iași a Academiei Române, 8–9 iunie 2017;

– Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, ediția a treia, organizat în colaborare cu Asociația

Culturală „A. Philippide”, 22–23 iunie 2017;

– Simpozionul anual internațional al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, ediția a XVI-a, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, (sesiune dedicată aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”), organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, Iași, 27–29 septembrie 2017.

– Conferința științifică și vernisajul expoziției *Arhiva vie*, dedicată aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”. Complexul Național Muzeal „Moldova”, Muzeul Etnografic al Moldovei, 8 decembrie 2017.

♦ Au fost actualizate informațiile necesare editării Broșurii de prezentare a Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, la aniversare.

♦ O parte dintre cercetătorii Departamentului de Lexicologie-Lexicografie au realizat, în cadrul evenimentelor „Academia altfel” corelate cu programul național „Școala altfel”, o prezentare a activităților lexicografice din Institut, în context global, cu focalizare asupra instrumentelor create aici pentru uzul elevilor și al cadrelor didactice, dar și asupra activității de cercetare umanistă din cadrul Academiei Române. La acest eveniment, derulat în data de 22 mai a.c. la sediul Institutului, au participat profesori și elevi de la Liceul „Miron Costin” din Iași.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Maricica Munteanu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Ofelia ICHIM

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700481 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019